Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
ATHANASIOSA RANTOSA
od 14. listopada 2021. [1]

Spojeni predmeti C-428/21 PPU i C-429/21 PPU

HM (C-428/21 PPU)
TZ (C-429/21 PPU)
uz sudjelovanje
Openbaar Ministerie

(zahtjevi za prethodnu odluku koje je uputio rechtbank Amsterdam (Sud u Amsterdamu, Nizozemska))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Policijska i pravosudna suradnja u kaznenim stvarima – Europski uhidbeni nalog – Okvirna odluka 2002/584/PUP – Članak 27. stavak 3. točka (g) i članak 27. stavak 4. – Zahtjev za pristanak na proširenje kaznenih djela – Članak 28. stavak 3. – Zahtjev za pristanak na naknadnu predaju – Članak 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima – Djelotvorna sudska zaštita – Pravo predane osobe na saslušanje – Mjesto ostvarivanja tog prava – Pravila”

I. Uvod

1. Oba se zahtjeva za prethodnu odluku, koje je podnio rechtbank Amsterdam (Sud u Amsterdamu, Nizozemska), u biti odnose na pravila za primjenu prava na saslušanje za osobu predanu pravosudnim tijelima države članice slijedom izdavanja europskog uhidbenog naloga (EUN), u prvom predmetu u kontekstu zahtjeva za pristanak pravosudnog tijela izvršenja na proširenje kaznenih djela u smislu članka 27. stavka 3. točke (g) i članka 27. stavka 4. Okvirne odluke 2002/584/PUP [2], a u drugom u kontekstu zahtjeva za pristanak tog pravosudnog tijela na naknadnu predaju u smislu članka 28. stavka 3. te okvirne odluke [3].

2. Konkretnije, od Suda se traži da odluči o tome u kojoj državi članici i u skladu s kojim pravilima osoba predana slijedom izdavanja EUN-a može ostvariti pravo na saslušanje prije nego što pravosudno tijelo izvršenja dâ dodatni pristanak, na što se nije dao izričit odgovor u Okvirnoj

[1] Izvorni jezik: francuski

[2] Okvirna odluka Vijeća od 13. lipnja 2002. o europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (SL 2002., L 190, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 83. i ispravak SL 2013., L 222, str. 14.), kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009. (SL 2009., L 81, str. 24.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 169.) (u daljnjem tekstu: Okvirna odluka 2002/584).

[3] Podsjećam na to da se pristanak na proširenje kaznenih djela ili naknadnu predaju (u daljnjem tekstu bez razlike nazvani: dodatni pristanak) navodi među iznimkama od pravila na temelju kojeg se protiv predane osobe ne može voditi kazneni progon i ne može joj se izreći presuda ili na drugi način oduzeti sloboda zbog kaznenog djela koje je počinjeno prije njezine predaje, a razlikuje se od onog zbog kojega je predana (u daljnjem tekstu: pravilo specijalnosti).

odluci 2002/584 ili drugim propisima Unije. Stoga je glavno pitanje u ovim predmetima odrediti opseg i pravila za ostvarivanje tog prava na saslušanje pronalaženjem ravnoteže između, s jedne strane, učinkovitosti mehanizma EUN-a koji se uglavnom temelji na načelu uzajamnog priznavanja i, s druge, poštovanja temeljnih prava predane osobe.

3. Nakon tumačenja relevantnih odredbi prava Unije, s obzirom na Povelju Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), doći ću do zaključka prema kojem, prije svega, predana osoba ima pravo na saslušanje prije nego što pravosudno tijelo izvršenja dâ dodatni pristanak; to se pravo zatim mora ostvariti u odnosu na pravosudno tijelo izvršenja i u skladu s pravom države članice izvršenja, a može se ostvariti u državi članici izvršenja ili u državi članici koja izdaje uhidbeni nalog; i, konačno, navedeno se pravo može ostvariti u skladu s pravilima koja su međusobno dogovorila nadležna tijela države članice koja izdaje uhidbeni nalog i države članice izvršenja na temelju primjenjivih nacionalnih propisa, pod uvjetom da je osigurano njegovo stvarno ostvarivanje.

II. Pravni okvir

A. Pravo Unije: Okvirna odluka 2002/584

4. Uvodne izjave 5., 6., 10. i 12. Okvirne odluke 2002/584 glase kako slijedi:

„(5) Cilj koji si je postavila Unija, da postane područje slobode, sigurnosti i pravde, vodi prema ukidanju izručenja između država članica i njegovu zamjenjivanju sustavom predaje osoba između pravosudnih tijela. Nadalje, uvođenje novog pojednostavljenog sustava predaje osuđenih ili osumnjičenih osoba u svrhe izvršenja kaznenih presuda ili kaznenog progona omogućuje ukidanje zamršenosti i opasnosti od kašnjenja koji postoje kod sadašnjih postupaka izručivanja. Tradicionalni odnosi suradnje koji su do sada prevladavali između država članica trebali bi biti zamijenjeni sustavom slobodnog protoka sudskih odluka u kaznenim stvarima, kako prije, tako i poslije donošenja pravomoćnih odluka, u području slobode, sigurnosti i pravde.

(6) [EUN] predviđen ovom Okvirnom odlukom, prva je konkretna mjera u području kaznenog prava kojom se primjenjuje načelo uzajamnog priznavanja, koje Europsko vijeće smatra ‚kamenom temeljcem' pravosudne suradnje.

[…]

(10) Mehanizam [EUN-a] temelji se na visokoj razini povjerenja između država članica. Njegova primjena može biti suspendirana samo u slučaju da neka država članica ozbiljno i neprekidno krši načela iz članka 6. stavka 1. [UEU-a]. Kršenje utvrđuje Vijeće u skladu s odredbama članka 7. stavka 1. spomenutog Ugovora, s posljedicama predviđenima u članku 7. stavku 2. Ugovora.

[…]

(12) Ova Okvirna odluka poštuje temeljna prava i načela priznata u članku 6. [UEU-a], koja se odražavaju i u [Povelji], a posebno u njezinu poglavlju VI. Ništa u ovoj Okvirnoj odluci ne smije se tumačiti kao zabrana odbijanja predaje osobe za kojom je izdan europski uhidbeni nalog, ako postoji razlog za uvjerenje, na temelju objektivnih elemenata, da je spomenuti

uhidbeni nalog izdan u svrhe progona ili kažnjavanja osobe zbog njezina spola, rase, vjere, etničkog podrijetla, državljanstva, jezika, političkih uvjerenja ili spolnog usmjerenja, ili ako bi položaj te osobe mogao biti ugrožen zbog bilo kojega od tih razloga."

5. Člankom 1. te okvirne odluke, naslovljenim „Definicija [EUN-a] i obveza njegova izvršenja", određuje se:

„1. [EUN] je sudska odluka koju izdaje država članica s ciljem uhićenja i predaje tražene osobe od strane druge države članice, zbog vođenja kaznenog progona, izvršenja kazne zatvora ili naloga za oduzimanje slobode.

2. Države članice izvršavaju svaki [EUN] na temelju načela uzajamnog priznavanja u skladu s odredbama ove Okvirne odluke.

3. Ova Okvirna odluka ne mijenja obvezu poštovanja temeljnih prava i temeljnih pravnih načela sadržanih u članku 6. [UEU-a]."

6. U člancima 3. do 4.a navedene okvirne odluke predviđaju se razlozi zbog kojih pravosudno tijelo izvršenja može odbiti obvezno ili moguće neizvršavanje EUN-a.

7. Poglavlje 2. iste okvirne odluke, naslovljeno „Postupak predaje", sadržava članke 9. do 25.

8. U članku 11. Okvirne odluke 2002/584, naslovljenom „Prava tražene osobe", navodi se:

„1. Ako je tražena osoba uhićena, nadležno pravosudno tijelo izvršenja, u skladu s nacionalnim pravom, tu osobu obavještava o [EUN-u] i o njegovu sadržaju te o mogućnosti njezina pristanka na predaju pravosudnom tijelu koje je izdalo europski uhidbeni nalog.

2. Tražena osoba koja je uhićena u svrhe izvršenja [EUN-a] ima pravo na pravnog zastupnika i tumača u skladu s nacionalnim pravom države članice izvršenja."

9. Člankom 13. te okvirne odluke, naslovljenim „Pristanak na predaju", predviđa se:

„1. Ako uhićena osoba izjavi da pristaje na predaju, njezin pristanak i, ako je potrebno, izričito odricanje od prava na ‚pravilo specijalnosti' iz članka 27. stavka 2., izjavljuje se pred pravosudnim tijelom izvršenja, u skladu s domaćim pravom države članice izvršenja.

2. Svaka država članica donošenjem potrebnih mjera osigurava da taj pristanak i, ako je potrebno, odricanje od prava na ‚pravilo specijalnosti' iz stavka 1., budu izjavljeni na način koji pokazuje da ga je uhićena osoba dala dragovoljno i posve svjesna njegovih posljedica. U tu svrhu, tražena osoba ima pravo na pravnog zastupnika.

3. Pristanak i, ako je potrebno, odricanje iz stavka 1., službeno se bilježe u skladu s postupkom koji propisuje domaće pravo države članice.

[…]"

10. Članak 14. navedene okvirne odluke, naslovljen „Saslušanje tražene osobe”, glasi kako slijedi:

„Ako uhićena osoba ne pristaje na predaju, u skladu s odredbama članka 13., ona ima pravo na saslušanje pred pravosudnim tijelom izvršenja, u skladu s pravom države članice izvršenja.”

11. U članku 15. iste okvirne odluke, naslovljenom „Odluka o predaji”, navodi se:

„1. Pravosudno tijelo izvršenja odlučuje, u rokovima i pod uvjetima utvrđenima ovom Okvirnom odlukom, treba li osoba biti predana.

2. Ako pravosudno tijelo izvršenja utvrdi da su informacije koje je dostavila država članica izdavateljica uhidbenog naloga nedostatne i ne omogućavaju donošenje odluke o predaji tražene osobe, od nje zahtijeva da potrebne dopunske informacije, posebno one u vezi s člancima 3. do 5. te s odredbama članka 8., budu žurno dostavljene te može postaviti rok za njihov primitak, uzimajući u obzir potrebu poštovanja rokova iz članka 17.

3. Pravosudno tijelo koje izdaje uhidbeni nalog u bilo koje doba može pravosudnom tijelu izvršenja poslati sve korisne dodatne informacije.”

12. Člankom 18. Okvirne odluke 2002/584, naslovljenim „Stanje do donošenja odluke”, predviđa se:

„1. Ako je [EUN] izdan u svrhe vođenja kaznenog progona, pravosudno tijelo izvršenja mora:

(a) pristati na saslušanje tražene osobe u skladu s odredbama članka 19.;

(b) ili pristati na privremeni transfer tražene osobe.

2. Uvjeti i trajanje privremenog transfera utvrđuju se uzajamnim sporazumom između pravosudnog tijela koje izdaje uhidbeni nalog i pravosudnog tijela izvršenja.

3. U slučaju privremenog transfera, tražena osoba mora imati mogućnost povratka u državu članicu izvršenja kako bi prisustvovala ročištima koji su dio postupka njezine predaje.”

13. Člankom 19. te okvirne odluke, naslovljenim „Saslušanje osobe prije donošenja odluke”, u njegovim stavcima 1. i 2., određuje se:

„1. Tražena osoba saslušava se pred pravosudnim tijelom, uz pomoć osobe određene u skladu s pravom države članice čiji sud izdaje uhidbeni nalog.

2. Tražena osoba saslušava se u skladu s pravom države članice izvršenja, u skladu s uvjetima utvrđenim međusobnim sporazumom pravosudnog tijela koje izdaje uhidbeni nalog i pravosudnog tijela izvršenja.”

14. Poglavlje 3. navedene okvirne odluke, naslovljeno „Učinci predaje”, sadržava članke 26. do 30.

15. U članku 27. iste okvirne odluke, naslovljenom „Mogućnost kaznenog progona zbog drugih kaznenih djela”, navodi se:

„1. Svaka država članica može poslati Glavnom tajništvu Vijeća obavijest da se, s obzirom na njezine odnose prema drugim državama članicama koje su priložile istu izjavu, smatra da postoji suglasnost za kazneni progon, izricanje presude i zadržavanje u svrhe izvršavanje kazne zatvora ili mjere oduzimanja slobode zbog kaznenog djela koje je počinjeno prije predaje osobe, a razlikuje se od onog zbog kojega je ta osoba predana, osim ako u posebnom slučaju pravosudno tijelo izvršenja ne odluči drugačije u svojoj odluci o predaji.

2. Osim u slučajevima iz stavaka 1. i 3., protiv predane osobe ne može se voditi kazneni progon i ne može joj se izreći presuda ili na drugi način oduzeti sloboda zbog kaznenog djela koje je počinjeno prije njezine predaje, a razlikuje se od onog zbog kojega je predana.

3. Stavak 2. ne primjenjuje se u sljedećim slučajevima:

(a) ako je osoba imala mogućnost napustiti državno područje države članice kojoj je predana, a nije to učinila u roku od 45 dana nakon puštanja, ili se vratila na njezino državno područje nakon što ga je bila napustila;

(b) ako kazneno djelo nije kažnjivo kaznom zatvora ili mjerom oduzimanja slobode;

(c) ako se na temelju kaznenog postupka ne mogu primijeniti mjere oduzimanja slobode;

(d) ako bi toj osobi mogla biti izrečena kazna ili mjera koja ne uključuje oduzimanje slobode, posebno novčana kazna ili mjera koja ju zamjenjuje, čak i ako ta kazna ili mjera može dovesti do ograničavanja njezine osobne slobode;

(e) ako je osoba pristala na predaju, ako je primjenjivo, a istodobno je odustala od pozivanja na pravilo specijalnosti u skladu s odredbama članka 13.;

(f) ako je osoba, nakon njezine predaje, izričito odustala od prava na pozivanje na pravilo specijalnosti u odnosu na pojedinačna kaznena djela koja su prethodila njezinoj predaji. Izjava o odustajanju daje se pred nadležnim pravosudnim tijelima države članice koja izdaje uhidbeni nalog i bilježi se u skladu s domaćim pravom te države. Izjava o odustajanju sastavlja se na način koji omogućuju da se jasno vidi da ju je osoba dala dragovoljno i da je u potpunosti svjesna njezinih posljedica. U tu svrhu, osoba ima pravo na pravnog zastupnika;

(g) ako je pravosudno tijelo izvršenja, koje je predalo traženu osobu, dalo pristanak u skladu sa stavkom 4.

4. Zahtjev za pristanak predaje se pravosudnom tijelu izvršenja, uz informacije iz članka 8. stavka 1., te uz prijevod iz članka 8. stavka 2. Pristanak se daje ako je kazneno djelo zbog kojega se traži pristanak i samo uvjetovano predajom u skladu s odredbama ove Okvirne odluke. Pristanak se odbija iz razloga iz članka 3., a inače može biti odbijeno samo zbog razloga iz članka 4. Odluka se donosi najkasnije 30 dana od dana primitka zahtjeva.

U slučajevima iz članka 5., država članica koja izdaje uhidbeni nalog mora pružiti jamstva propisana odredbama tog članka.”

16. Člankom 28. Okvirne odluke 2002/584, naslovljenim „Predaja ili naknadno izručenje”, predviđa se:

„1. Svaka država članica može obavijestiti Glavno tajništvo Vijeća da, u svojim odnosima s drugim državama članicama koje su priložile istu izjavu, pristaje na predaju osobe državi članici koja nije država članica izvršenja, na temelju europskog uhidbenog naloga izdanog zbog kaznenog djela počinjenog prije predaje osobe, osim ako u pojedinačnom slučaju pravosudno tijelo izvršenja izjavi drugačije u svojoj odluci o predaji.

2. U svakom slučaju, osoba koja je na temelju [EUN-a] predana državi članici koja ga je izdala može, bez pristanka države članice izvršenja, biti predana državi članici koja nije država članica izvršenja na temelju [EUN-a] koji je izdan zbog kaznenog djela počinjenog prije njezine predaje u sljedećim slučajevima:

(a) ako je tražena osoba imala mogućnost napustiti državno područje države članice kojoj je predana, a nije to učinila u roku od 45 dana nakon puštanja, ili se vratila na njezino državno područje nakon što ga je napustila;

(b) ako tražena osoba pristaje biti predana državi članici koja nije država članica izvršenja na temelju [EUN-a]. Pristanak se daje pred nadležnim pravosudnim tijelima države članice koja izdaje uhidbeni nalog i bilježi se u skladu s nacionalnim pravom te države. Izjava o pristanku sastavlja se na način koji omogućuje da se jasno vidi da ju je osoba dala dragovoljno i da je u potpunosti svjesna njezinih posljedica. U tu svrhu, osoba ima pravo na pravnog zastupnika;

(c) ako tražena osoba ne može koristiti pravilo specijalnosti, u skladu s odredbama članka 27. stavka 3., točaka (a), (e), (f) i (g).

3. Pravosudno tijelo izvršenja pristaje na predaju tražene osobe drugoj državi članici u skladu sa sljedećim pravilima:

(a) zahtjev za pristanak podnosi se u skladu s odredbama članka 9., uz informacije iz članka 8. stavka 1. i prijevod iz članka 8. stavka 2.;

(b) pristanak se daje ako je kazneno djelo zbog kojega se pristanak zahtijeva i samo uvjetovano predajom u skladu s odredbama ove Okvirne odluke;

(c) odluka se donosi najkasnije 30 dana od dana primitka zahtjeva;

(d) pristanak se odbija zbog razloga iz članka 3., a inače može biti odbijen samo zbog razloga iz članka 4.

U slučajevima iz članka 5., država članica koja izdaje uhidbeni nalog mora pružiti jamstva propisana odredbama tog članka.

4. Neovisno o stavku 1., osoba koja je predana na temelju europskog uhidbenog naloga [EUN] ne izručuje se trećoj državi bez pristanka nadležnog tijela države članice koja je osobu predala. Takav se pristanak pruža u skladu s konvencijama koje obvezuju tu članicu te u skladu s odredbama njezina domaćega prava.”

B. Nizozemsko pravo

17. Overleveringswetom (Zakon o predaji) od 29. travnja 2004.[4] u nizozemsko pravo prenosi se Okvirna odluka 2002/584.

18. U članku 14. tog zakona, koji je dio Poglavlja II., naslovljenog „Predaja koju izvršava Nizozemska", u odjeljku 1. naslovljenom „Uvjeti predaje", koji u svojim stavcima 1. i 3. prenosi članak 27. stavke 2., 3. i 4. Okvirne odluke 2002/584, navodi se:

„1. Predaja se odobrava samo pod općim uvjetom da se tražena osoba neće kazneno goniti, osuditi niti da će joj se na neki drugi način oduzeti osobna sloboda zbog kaznenih djela koja su počinjena prije njezine predaje, a razlikuju se od onih zbog kojih je predana, osim ako:

[…]

(f) je taj sud prethodno zatražio i dobio pristanak.

[…]

3. Državni odvjetnik traži da sud ispita zahtjev najkasnije treći dan nakon primitka zahtjeva pravosudnog tijela koje izdaje uhidbeni nalog kojim se traži pristanak iz stavka 1. točke (f) ili stavka 2. točke (c). Državni odvjetnik u tu svrhu podnosi zahtjev sudu, uz priloženi prijevod. Taj sud daje pristanak iz stavka 1. točke (f) ili stavka 2. točke (c) uzimajući u obzir kaznena djela za koja je na temelju ovog zakona predaja mogla biti odobrena. U svakom slučaju, odluka o zahtjevu donosi se u roku od 27 dana nakon primitka zahtjeva. Državni odvjetnik odmah obavještava pravosudno tijelo koje izdaje uhidbeni nalog o odluci suda."

19. Člankom 25. stavcima 1. i 3. navedenog zakona, koji je dio poglavlja II. odjeljka 2., naslovljenog „Postupak predaje", dijela C, naslovljenog „Odluka o predaji", određuje se:

„1. Saslušanje tražene osobe jest javno, osim ako ta osoba ne zatraži da rješavanje predmeta bude zatvoreno za javnost ili sud to naloži iz ozbiljnih razloga navedenih u zapisniku sa saslušanja.

[…]

3. Traženoj osobi tijekom tog saslušanja može pomagati njezin odvjetnik.

[…]"

III. Glavni postupci i prethodna pitanja

A. Predmet C-428/21 PPU

20. Fővárosi Törvényszék (Okružni sud u Budimpešti, Mađarska) nizozemskim je tijelima 13. travnja 2021. podnio zahtjev za pristanak na proširenje kaznenih djela u smislu članka 27. stavka 3. točke (g) i članka 27. stavka 4. Okvirne odluke 2002/584, koji se odnosi na osobu HM, nigerijskog državljanina koji je predan mađarskim tijelima na temelju EUN-a izvršenog

[4] Stb. 2004., br. 195

25. svibnja 2020. te je zadržan u Mađarskoj. Cilj je tog zahtjeva omogućiti njegov kazneni progon zbog kaznenog djela koje je počinio prije predaje, koje se razlikuje od onog zbog kojeg je izdan EUN.

21. Tijekom saslušanja, osoba HM izjavila je da ne želi odustati od zaštite koja joj se dodjeljuje pravilom specijalnosti predviđenim u članku 27. stavku 3. točki (f) te okvirne odluke.

22. U tim okolnostima, rechtbank Amsterdam (Sud u Amsterdamu, Nizozemska), koji je odlučivao o zahtjevu za proširenje kaznenih djela, nakon što je osobi HM priznao pravo na saslušanje u pogledu pristanka na proširenje kaznenih djela, odlučio je prekinuti postupak i Sudu uputiti sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 27. stavak 3. točku (g) i članak 27. stavak 4. [Okvirne odluke 2002/584], u vezi s pravom na djelotvornu sudsku zaštitu, tumačiti na način da:

– predana osoba mora moći ostvariti svoje pravo na saslušanje u pogledu zahtjeva za pristanak na proširenje kaznenih djela u državi članici koja izdaje uhidbeni nalog kad je pravosudno tijelo te države članice saslušava o eventualnom odustajanju od prava na pozivanje na pravilo specijalnosti u smislu članka 27. stavka 3. točke (f) [te o]kvirne odluke; ili na način da

– ta osoba mora moći ostvariti svoje pravo na saslušanje pred pravosudnim tijelom izvršenja u okviru postupka za davanje pristanka na proširenje kaznenih djela u državi članici koja je ranije izvršila njezinu predaju?

2. Ako predana osoba mora moći ostvariti svoje pravo na saslušanje u pogledu zahtjeva za pristanak na proširenje kaznenih djela, u skladu s člankom 27. stavkom 4. [Okvirne odluke 2002/584] u državi članici koja je ranije izvršila njezinu predaju, na koji joj način ta država članica to treba omogućiti?”

B. Predmet C-429/21 PPU

23. Procureur des Konings van het Parket van Brussel (Državno odvjetništvo u Bruxellesu, Belgija) podnio je 3. svibnja 2021. nizozemskim tijelima zahtjev za pristanak na naknadnu predaju u smislu članka 28. stavka 3. Okvirne odluke 2002/584, koji se odnosi na osobu TZ, nizozemskog državljanina koji je predan belgijskim tijelima na temelju EUN-a i koji je zadržan u Belgiji. Cilj je tog zahtjeva omogućiti predaju osobe TZ njemačkim tijelima radi progona kaznenog djela koje je počinila prije predaje, a koje se razlikuje od onog zbog kojega je izdan belgijski EUN.

24. U tim je okolnostima rechtbank Amsterdam (Sud u Amsterdamu, Nizozemska), koji je odlučivao o zahtjevu za naknadnu predaju, nakon što je osobi TZ priznao pravo na saslušanje u pogledu naknadne predaje, odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 28. stavak 3. [Okvirne odluke 2002/584], u vezi s pravom na djelotvornu sudsku zaštitu, tumačiti na način da:

– osoba predana državi članici izdavateljici protiv koje je izdan naknadni [EUN] mora moći ostvariti svoje pravo na saslušanje u pogledu zahtjeva za pristanak na naknadnu predaju, na temelju članka 28. stavka 3. [te] okvirne odluke u državi članici izdavateljici, pred

pravosudnim tijelom te države članice, a u okviru postupka izvršenja [EUN-a] koji je naknadno izdala treća država zbog djela počinjenih prije predaje; ili na način da

– ta osoba mora moći ostvariti svoje pravo na saslušanje pred pravosudnim tijelom izvršenja u okviru postupka za davanje pristanka na naknadnu predaju u državi članici koja je ranije izvršila njezinu predaju?

2. Ako predana osoba mora moći ostvariti svoje pravo na saslušanje u pogledu zahtjeva za pristanak na naknadnu predaju, na temelju članka 28. stavka 3. [Okvirne odluke 2002/584] u državi članici koja je ranije izvršila njezinu predaju, na koji joj način ta država članica to treba omogućiti?"

IV. Hitni postupak pred Sudom

25. Sud koji je uputio zahtjev zatražio je da se o ovim zahtjevima za prethodnu odluku odluči u hitnom postupku predviđenom u članku 107. Poslovnika Suda. U prilog tom zahtjevu istaknuo je da se postavljena prethodna pitanja odnose na tumačenje okvirne odluke koja je obuhvaćena glavom V. trećeg dijela UFEU-a.

26. Što se tiče kriterija hitnosti, sud koji je uputio zahtjev je u okviru predmeta C-428/21 PPU istaknuo da je osoba HM na dan podnošenja zahtjeva za prethodnu odluku bila smještena u pritvor u Mađarskoj. Taj je sud napomenuo da bi, kad bi dao pristanak na proširenje kaznenih djela, osoba mogla biti smještena u pritvor zbog dodatnih kaznenih djela, što bi moglo dovesti do produljenja trajanja tog pritvora i teže kazne u slučaju osude. Suprotno tomu, kad bi navedeni sud odbio zahtjev za proširenje kaznenih djela, nadležno tijelo države članice koja je izdala uhidbeni nalog u načelu ne bi smjelo osobu HM smjestiti u pritvor zbog djela na koja se odnosi taj zahtjev, a u slučaju osude, nadležno pravosudno tijelo te države članice u načelu ne bi smjelo izvršiti kaznu oduzimanja slobode koja je izrečena za ta djela. Stoga je sud koji je uputio zahtjev smatrao da odgovor Suda na prethodna pitanja ima izravan i odlučujući utjecaj na trajanje zadržavanja osobe HM u Mađarskoj.

27. U okviru predmeta C-429/21 PPU, sud koji je uputio zahtjev naveo je da je osoba TZ zadržana u Belgiji do donošenja njegove odluke o zahtjevu za pristanak na naknadnu predaju Njemačkoj, s ciljem izvršenja EUN-a koji su u odnosu na nju izdala njemačka tijela. Napomenuo je da odluka Suda utječe na zadržavanje te osobe u Belgiji.

28. U tim okolnostima, prvo vijeće Suda odlučilo je 29. srpnja 2021. prihvatiti zahtjev suda koji je uputio zahtjev da se o oba ova predmeta odluči u hitnom prethodnom postupku. Također je odlučilo spojiti te predmete u svrhu pisane i usmene faze postupka i donošenja presude te je nizozemskoj vladi postavilo pitanja na koja su trebale odgovoriti u pisanom obliku.

29. Pisana očitovanja podnijeli su Openbaar Ministerie (Državno odvjetništvo, Nizozemska), nizozemska vlada i Europska komisija. Nizozemska vlada također je odgovorila u pisanom obliku na pitanja koja je postavio Sud. Državno odvjetništvo, nizozemska, irska, francuska i mađarska vlada te Komisija iznijeli su svoja usmena očitovanja na raspravi održanoj 8. rujna 2021.

V. Analiza

30. Nakon što je sud koji je uputio zahtjev istaknuo da je pravo na saslušanje predane osobe u pogledu zahtjeva za dodatni pristanak dio njegovih prava obrane, koja su svojstvena pravu na djelotvornu sudsku zaštitu [5], u ovim dvama predmetima postavlja dva prethodna pitanja: prvim pitanjem pita Sud u kojoj državi članici ta osoba mora moći ostvariti pravo na saslušanje, a drugim pita na koji se način to pravo može ostvariti u slučaju kada je to pravo u nadležnosti države članice izvršenja.

31. U tom pogledu najprije naglašavam da se Okvirnom odlukom 2002/584 predanoj osobi izričito ne dodjeljuje pravo na saslušanje u pogledu zahtjeva za dodatni pristanak i da se to pitanje još nije razmatralo u sudskoj praksi Suda [6].

32. Stoga, prije početka ispitivanja dvaju prethodnih pitanja, ispitat ću treba li relevantne odredbe te okvirne odluke, s obzirom na pravo na djelotvornu sudsku zaštitu propisano člankom 47. Povelje, tumačiti na način da predana osoba ima pravo na saslušanje u pogledu zahtjeva za dodatni pristanak.

A. Pravo predane osobe na saslušanje u pogledu zahtjeva za dodatni pristanak

33. Ističem da iako se u okviru izdavanja EUN-a člankom 14. Okvirne odluke 2002/584 predviđa da uhićena osoba, ako ne pristaje na predaju, ima pravo na saslušanje pred pravosudnim tijelom izvršenja, u toj se okvirnoj odluci ne navodi pravo već predane osobe na saslušanje u pogledu zahtjeva za dodatni pristanak.

34. S obzirom na navedeno, smatram da tumačenje relevantnih odredbi Okvirne odluke 2002/584, s obzirom na njezine ciljeve i pravo na djelotvornu sudsku zaštitu propisano člankom 47. Povelje, omogućuje da se predanoj osobi prizna pravo na saslušanje u pogledu zahtjeva za dodatni pristanak.

35. Kao prvo, podsjećam na to da, iako se Okvirnom odlukom 2002/584 uspostavlja sustav slobodnog protoka sudskih odluka u kaznenim stvarima koji se temelji na načelu uzajamnog priznavanja i na visokoj razini povjerenja među državama članicama [7], njome se poštuju temeljna prava i načela koja se priznaju člankom 6. UEU-a i odražavaju u Povelji [8], osobito u njezinu članku 47. drugom stavku.

36. Sud je u tom pogledu odlučio da je pravo na saslušanje u bilo kojem postupku, kao element poštovanja prava na obranu, opće načelo prava Unije propisano člankom 47. Povelje, koje jamči svakoj osobi mogućnost da na smislen i učinkovit način iznese svoje mišljenje u upravnom postupku i prije donošenja bilo koje odluke koja bi mogla nepovoljno utjecati na njezine interese [9].

[5] Sud koji je uputio zahtjev u tom pogledu upućuje na mišljenje nezavisnog odvjetnika M. Camposa Sánchez-Bordone u predmetu Openbaar Ministerie (Krivotvorenje isprava) (C-510/19, EU:C:2020:494, t. 87.).

[6] Iako je nezavisni odvjetnik M. Campos Sánchez-Bordona u svojem mišljenju u predmetu Openbaar Ministerie (Krivotvorenje isprava) (C-510/19, EU:C:2020:494, t. 84. do 89.) radi iscrpnosti priznao to pravo, Sud nije odlučio o tom pitanju u presudi od 24. studenoga 2020. Openbaar Ministerie (Krivotvorenje isprava) (C-510/19, EU:C:2020:953).

[7] Vidjeti uvodne izjave 5., 6. i 10. Okvirne odluke 2002/584.

[8] Vidjeti uvodnu izjavu 12. Okvirne odluke 2002/584.

[9] Vidjeti u tom smislu presudu od 26. srpnja 2017., Sacko (C-348/16, EU:C:2017:591, t. 34. i navedena sudska praksa).

37. Kao drugo i prije svega, Sud je već presudio da se odluka o davanju pristanka na proširenje kaznenih djela razlikuje od odluke o izvršenju EUN-a te dovodi do učinaka koji su za dotičnu osobu drukčiji od učinaka potonje odluke [10]. Prema mojem mišljenju, isto vrijedi za odluku o davanju pristanka na naknadnu predaju.

38. Nadalje, u skladu s člankom 27. stavkom 4. i člankom 28. stavkom 3. točkama (b) i (d) Okvirne odluke 2002/584, dodatni pristanak daje se ako je kazneno djelo zbog kojeg se osoba traži i samo uvjetovano predajom u skladu s tom okvirnom odlukom, a odbija se zbog istih razloga za obvezno ili moguće neizvršenje koji su za EUN predviđeni člancima 3. i 4. navedene okvirne odluke.

39. Konačno, isto kao postupak koji se odnosi na izvršenje EUN-a, i postupci koji se odnose na proširenje kaznenih djela i naknadnu predaju, kao što je to istaknuo sud koji je uputio zahtjev i suprotno stajalištu koje je na raspravi zauzela mađarska vlada, mogu ugroziti slobodu predane osobe jer se odnose na kazneno djelo koje se razlikuje od onog zbog kojega je predana i može dovesti do njezine još teže osude [11].

40. Stoga, prema mojem mišljenju, valja napraviti usporedbu između, s jedne strane, prava dodijeljenog prvom predajom i, s druge strane, prava koje se primjenjuje prilikom proširenja kaznenih djela ili naknadne predaje te zaključiti da se potreba saslušanja predane osobe u pogledu zahtjeva za dodatni pristanak temelji na istim zahtjevima kao što su oni kojima se opravdava njezino pravo na saslušanje u pogledu njezine prve predaje [12].

41. Zaključno, smatram da članak 27. stavak 3. točku (g) i stavak 27. stavak 4. te članak 28. stavak 3. Okvirne odluke 2002/584, u vezi s načelom djelotvorne sudske zaštite propisanim u članku 47. Povelje, treba tumačiti na način da se predanu osobu mora moći saslušati u pogledu zahtjeva za dodatni pristanak.

42. S obzirom na navedeno, prethodna pitanja suda koji je uputio zahtjev odnose se na to u kojoj se državi članici i u skladu s kojim pravilima može ostvariti pravo predane osobe na saslušanje.

B. Prvo prethodno pitanje

43. Prvo prethodno pitanje odnosi se na to u kojoj državi članici predana osoba mora moći ostvariti pravo na saslušanje u pogledu zahtjeva za dodatni pristanak.

44. Nakon što je istaknuo da Okvirna odluka 2002/584 ne sadržava nijedno pravilo u tom pogledu, sud koji je uputio zahtjev u predmetu C-428/21 PPU u biti razmatra dvije mogućnosti. Prvom se mogućnosti predviđa da predana osoba može ostvariti pravo na saslušanje u državi članici koja je izdala uhidbeni nalog ako pravosudno tijelo te države članice saslušava tu osobu o eventualnom odustajanju od prava na pozivanje na pravilo specijalnosti iz članka 27. stavka 2. te okvirne odluke. Drugom se mogućnosti predviđa da navedena osoba može ostvariti pravo na saslušanje u

[10] Presuda od 24. studenoga 2020., Openbaar Ministerie (Krivotvorenje isprava) (C-510/19, EU:C:2020:953, t. 60.).

[11] Vidjeti presudu od 24. studenoga 2020., Openbaar Ministerie (Krivotvorenje isprava) (C-510/19, EU:C:2020:953, t. 62.).

[12] Uostalom, budući da ti postupci imaju i štetne posljedice, kad bi se članke 27. i 28. Okvirne odluke 2002/584 tumačilo na način da se njima ne priznaje pravo na saslušanje predane osobe u pogledu zahtjeva za dodatni pristanak, dok se člankom 14. te okvirne odluke odobrava to isto pravo uhićenoj osobi u pogledu (prvog) zahtjeva za predaju, time bi se stvorile neopravdane razlike između dviju usporedivih situacija koje također imaju štetne posljedice za dotičnu osobu te bi se mogla dovesti u pitanje usklađenost tih odredbi s temeljnim pravima predane osobe.

državi članici izvršenja u okviru postupka za davanje pristanka. U potonjem slučaju, prema mišljenju tog suda, pravosudno tijelo izvršenja jednostavno se može upoznati sa zapisnikom sa saslušanja (u državi članici koja je izdala uhidbeni nalog) ili održati raspravu.

45. U predmetu C-429/21 PPU, sud koji je uputio zahtjev također razmatra dvije mogućnosti. Prvom se mogućnosti predviđa da predana osoba može ostvariti pravo na saslušanje u državi članici koja je izdala uhidbeni nalog u okviru postupka koji se odnosi na izvršenje drugog EUN-a. Drugom se mogućnosti predviđa da ta osoba može ostvariti pravo na saslušanje u državi članici izvršenja.

46. Najprije napominjem da se prethodno pitanje ne odnosi samo na to u kojoj državi članici, koja se shvaća kao fizičko mjesto, predana osoba mora moći ostvariti pravo na saslušanje, nego se uglavnom odnosi na pitanje u pogledu suda koje države članice predana osoba mora moći ostvariti pravo na saslušanje [13].

47. Kao prvo, u tom pogledu podsjećam na to da je u smislu članaka 3. i 4. Okvirne odluke 2002/584, na koje se upućuju u članku 27. stavku 4. i članku 28. stavku 3. točki (d) te okvirne odluke, na pravosudnom tijelu izvršenja da provjeri postoje li razlozi za obvezno neizvršenje EUN-a, koji također uključuju odbijanje dodatnog pristanka. Čak i s obzirom na načelo uzajamnog priznavanja, pravosudno tijelo države članice koja izdaje uhidbeni nalog nije nadležno odlučiti o razlozima za odbijanje dodatnog pristanka. Stoga je pravosudno tijelo izvršenja dužno o tom pitanju saslušati predanu osobu u skladu s pravom države članice izvršenja [14].

48. Stoga mi se čini nužnim da pravosudno tijelo izvršenja, u ovom slučaju nizozemsko pravosudno tijelo, barem bude uključeno u postupak u kojem predana osoba ostvaruje pravo na saslušanje ako se taj postupak odvija u državi članici koja je izdala uhidbeni nalog, a to su u ovom slučaju, u predmetima C-428/21 PPU i C-429/21 PPU, Mađarska odnosno Belgija, u skladu s pravilima ispitanima u odgovoru na drugo prethodno pitanje.

49. S obzirom na to tumačenje i suprotno onomu što je predvidio sud koji je uputio zahtjev u prvoj mogućnosti, imam dvojbe u pogledu toga da predana osoba može, *sic et simpliciter*, ostvariti pravo na saslušanje u državi članici koja je izdala uhidbeni nalog kad je pravosudno tijelo te države članice saslušava o eventualnom odustajanju od prava na pozivanje na pravilo specijalnosti ili kad drugo pravosudno tijelo izvršenja odlučuje o izvršenju drugog EUN-a.

50. Naime, s obzirom na to da je pravosudno tijelo izvršenja i dalje nadležno za postupak odobrenja dodatnog pristanka, koji je uređen pravom države članice izvršenja, čini mi se da je očito da ostvarivanje prava predane osobe na saslušanje mora toj osobi omogućiti da tom tijelu iznese svoje stajalište o proširenju kaznenih djela ili naknadnoj predaji u skladu s pravom države članice izvršenja. Kao što to pravilno ističe sud koji je uputio zahtjev, u predmetu C-428/21 PPU pravosudno tijelo države članice koja je izdala uhidbeni nalog nije nadležno odlučiti o proširenju

[13] To implicitno proizlazi i iz opisa alternativnih mogućnosti koje predviđa sud koji je uputio zahtjev kada predviđa mogućnost da se u predmetu C-428/21 PPU predana osoba može saslušati „u državi koja je izvršila predaju” i da je to pravo ostvareno „kad se pravosudno tijelo izvršenja […] može upoznati sa zapisnikom sa saslušanja” (u državi članici koja izdaje uhidbeni nalog).

[14] Kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik P. Cruz Villalón u svojem stajalištu u predmetu West (C-192/12 PPU, EU:C:2012:322, t. 87.), zahtjev pristanka države članice izvršenja na svaku naknadnu predaju u biti ima za cilj, u običnom slučaju koji se izričito navodi u članku 28. stavku 2. Okvirne odluke 2002/584, omogućiti toj državi članici da zadrži kontrolu nad smislom i predmetom predaje osobe drugoj državi članici, posebno kao država članica koja u prvostupanjskom postupku jamči poštovanje prava i sloboda osobe za koju se traži predaja i ograničenja koja taj postupak neizbježno uključuje. Ako se to stajalište odnosi na slučaj pristanka na naknadnu predaju, prema mojem mišljenju, isto se načelo primjenjuje na slučaj pristanka na proširenje kaznenih djela.

kaznenih djela, a u predmetu C-429/21 PPU okvir u kojem drugo pravosudno tijelo izvršenja odlučuje o izvršenju drugog EUN-a nije nužno isti poput okvira u kojem prvo pravosudno tijelo izvršenja odlučuje o naknadnoj predaji [15].

51. Osim toga, činjenica da se Okvirnom odlukom 2002/584 u određenim situacijama omogućuje predanoj osobi da odustane od pravila specijalnosti nakon predaje ili da dâ svoj pristanak na naknadnu predaju pred nadležnim pravosudnim tijelima države članice koja izdaje uhidbeni nalog i u skladu s pravom te države članice [16], ne protivi se, prema mojem mišljenju, tom zaključku. Naime, ta se mogućnost, koja odstupa od pravila prema kojem se odustajanje od pravila specijalnosti ili pristanak na predaju inače provode pred nadležnim pravosudnim tijelom države članice izvršenja [17], opravdava prisutnošću te osobe u državi članici koja izdaje uhidbeni nalog i činjenicom da je radi učinkovitosti, u situacijama u kojima je „odluka" isključivo na predanoj osobi, zakonodavac Unije dopustio da ta osoba pred nadležnim tijelima države članice koja izdaje uhidbeni nalog može ostvariti prava koja bi inače ostvarila pred pravosudnim tijelom izvršenja.

52. Kao drugo, što se tiče utvrđivanja mjesta na kojem predana osoba mora moći biti saslušana, najprije napominjem da je Sud na temelju članka 267. prvog stavka UFEU-a nadležan odlučivati o prethodnim pitanjima koja se tiču tumačenja Ugovorâ ili valjanosti ili tumačenja akata institucija, tijelâ, uredâ ili agencija Unije. Suprotno tomu, primjena prava Unije na konkretne slučajeve, *a fortiori* primjena nacionalnih pravila koja su države članice donijele u okviru diskrecijskih ovlasti koje imaju prilikom provedbe prava Unije, primarno je zadaća nacionalnih sudova [18]. Ipak je na Sudu da pojasni opći okvir i da po potrebi dâ naznake u pogledu usklađenosti dostupnih pravnih instrumenata s pravom Unije.

53. S obzirom na navedeno i na to da u Okvirnoj odluci 2002/584 ne postoje pravila u tom smislu, smatram da praktična pravila u pogledu ostvarivanja prava predane osobe na saslušanje treba utvrditi sporazumom između nadležnih pravosudnih tijela države članice izvršenja i države članice koja izdaje uhidbeni nalog, uz poštovanje načela postupovne autonomije, uzimajući u obzir činjenicu da je pravosudno tijelo izvršenja nadležno za donošenje odluke o dodatnom pristanku i da svaki dogovor između predmetnih pravosudnih tijela mora poštovati temeljna prava predane osobe i osobito pravo na djelotvornu sudsku zaštitu.

54. U samoj Okvirnoj odluci 2002/584 pružaju se primjeri suradnje između nadležnih pravosudnih tijela. Tako se u članku 19. stavku 2. te okvirne odluke predviđa da se tražena osoba, dok čeka odluku o izvršenju EUN-a, saslušava u skladu s pravom države članice izvršenja, „u skladu s uvjetima utvrđenim međusobnim sporazumom pravosudnog tijela koje izdaje uhidbeni nalog i pravosudnog tijela izvršenja", a člankom 31. stavkom 2. spomenute okvirne odluke predviđa se da države članice mogu nastaviti primjenjivati bilateralne ili multilateralne

[15] Iz istih razloga smatram da stajalište nezavisnog odvjetnika M. Camposa Sánchez-Bordone u njegovu mišljenju u predmetu Openbaar Ministerie (Krivotvorenje isprava) (C-510/19, EU:C:2020:494, t. 90.), prema kojem poštovanje prava na obranu u okviru zahtjeva za dodatni pristanak može imati oblik saslušanja organiziranog u državi članici koja izdaje uhidbeni nalog u okviru postupka predviđenog člankom 27. Okvirne odluke 2002/584 ili može omogućiti protivljenje tom proširenju pred tijelom koje izdaje uhidbeni nalog, kao prethodni postupak kako bi potonje tijelo uputilo zahtjev pravosudnom tijelu izvršenja, s obzirom na to da je pravosudno tijelo izvršenja i dalje nadležno za postupak odobrenja dodatnog pristanka, treba shvatiti na način da se pravo predane osobe na saslušanje ne može jednostavno ostvariti pred nadležnim tijelima države članice koja izdaje uhidbeni nalog, nego zahtijeva barem uključenost pravosudnog tijela izvršenja.

[16] Vidjeti članak 27. stavak 3. točku (f) Okvirne odluke 2002/584 koji se primjenjuje kada ta osoba još nije odustala od pravila specijalnosti pred pravosudnim tijelom izvršenja u skladu sa člankom 13. stavkom 1. i člankom 28. stavkom 2. točkom (b) te okvirne odluke.

[17] Vidjeti članak 13. stavak 1. Okvirne odluke 2002/584.

[18] Vidjeti u tom smislu osobito mišljenje nezavisnog odvjetnika M. Bobeka u predmetu Van Ameyde España (C-923/19, EU:C:2021:125, t. 49. i 50.).

sporazume ili dogovore koji su na snazi u trenutku donošenja Okvirne odluke 2002/584 ili sklopiti bilateralne ili multilateralne sporazume ili dogovore nakon stupanja na snagu iste okvirne odluke ako takvi postojeći ili novi sporazumi ili dogovori omogućuju da se produbi ili proširi sadržaj te okvirne odluke te ako dodatno pojednostavljuju ili olakšavaju postupke predaje osoba u odnosu na koje je izdan EUN.

55. Uostalom, mogućnost da se prepusti utvrđivanje praktičnih pravila za provođenje sporazuma između pravosudnog tijela izvršenja i pravosudnog tijela koje izdaje uhidbeni nalog u skladu je s prirodom i logikom sustava pravosudne suradnje u kaznenim stvarima u Uniji [19], kao i s namjenom Okvirne odluke 2002/584, kojom se uspostavlja sustav slobodnog protoka sudskih odluka u kaznenim stvarima koji se temelji na načelu uzajamnog priznavanja i visokoj razini povjerenja između država članica [20].

56. Konkretnije, što se tiče mogućnosti koje predviđa sud koji je uputio zahtjev, smatram da se u skladu drugom mogućnosti koju predviđa sud koji je uputio zahtjev, s jedne strane, ništa u relevantnom propisu Unije ne protivi tome da predanu osobu sasluša pravosudno tijelo izvršenja u državi članici izvršenja u okviru postupka za davanje dodatnog pristanka iako zbog prisutnosti te osobe u državi članici koja izdaje uhidbeni nalog i njezinog zadržavanja, kao u glavnim predmetima, to rješenje, koje je s apstraktnog gledišta najneposrednije [21], za tijela i dotične osobe u praksi postaje osobito zahtjevno.

57. S druge strane, smatram da se relevantnom propisu Unije dodatno ne protivi to da se predana osoba može saslušati i u državi članici koja izdaje uhidbeni nalog. Činjenica da je pravosudno tijelo izvršenja nadležno za razmatranje zahtjeva za dodatni pristanak, u skladu s pravom države članice izvršenja, ne podrazumijeva da predana osoba nužno mora moći ostvariti pravo na saslušanje na području potonje države članice.

58. Naime, kao što se to već navodi, Okvirnom odlukom 2002/584 uspostavlja se sustav slobodnog protoka sudskih odluka u kaznenim stvarima koji se temelji na načelu uzajamnog priznavanja i visokoj razini povjerenja između država članica, pri čemu se poštuju temeljna prava dotičnih osoba. Usto, Sud je već presudio da se članci 27. i 28. te okvirne odluke, s obzirom na to da sadržavaju pravila koja odstupaju od načela uzajamnog priznavanja, ne mogu tumačiti na način kojim bi se osujetio cilj koji se nastoji ostvariti navedenom okvirnom odlukom, a to je pojednostavljenje i ubrzanje predaja između pravosudnih tijela država članica imajući na umu uzajamno povjerenje koje među njima mora postojati [22]. Suprotno rješenje sadržavalo bi, *de facto*, ponovno uvođenje vrlo zahtjevnih postupaka kao što su oni koji se primjenjuju u području izručenja, koji ugrožavaju učinkovitost mehanizma uvedenog tom okvirnom odlukom.

59. U tom kontekstu također smatram da se pravu Unije ne protivi činjenica da se saslušanje predane osobe u pogledu zahtjeva za dodatni pristanak provodi tijekom postupka koji se odnosi na eventualno odustajanje od pravila specijalnosti ili na prihvaćanje naknadne predaje [23], pod

[19] Vidjeti primjerice članak 22. stavak 5. i članak 24. stavak 3. Direktive 2014/41/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o Europskom istražnom nalogu u kaznenim stvarima (SL 2014., L 130, str. 1. i ispravak SL 2015., L 143, str. 16.).

[20] Vidjeti uvodne izjave 6. i 10. Okvirne odluke 2002/584.

[21] S obzirom na činjenicu da je za odluku o dodatnom pristanku nadležno pravosudno tijelo izvršenja, u skladu s pravom države članice izvršenja.

[22] Vidjeti u tom smislu presudu od 24. rujna 2020., Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Pravilo specijalnosti) (C-195/20 PPU, EU:C:2020:749, t. 35.).

[23] Na temelju članka 27. stavka 3. točke (f) odnosno članka 28. stavka 2. točke (b) Okvirne odluke 2002/584.

uvjetom da se to saslušanje jasno razlikuje od tih dvaju postupaka i da je ta osoba o kojoj je riječ obaviještena da se njezino stajalište o zahtjevu za dodatni pristanak upućuje pravosudnom tijelu izvršenja i da će se razmotriti u skladu s pravom države članice izvršenja.

60. U tim okolnostima, predlažem da se na prvo prethodno pitanje odgovori da Okvirnu odluku 2002/584, konkretno njezin članak 27. stavak 3. točku (g) i članak 27. stavak 4. te članak 28. stavak 3., u vezi s člankom 47. Povelje, treba tumačiti na način da osoba predana slijedom izvršenja prvog EUN-a mora moći ostvariti pravo na saslušanje u pogledu zahtjeva za dodatni pristanak u odnosu na pravosudno tijelo izvršenja nadležno za razmatranje tog zahtjeva, neovisno o tome je li ta osoba saslušana u državi članici izvršenja ili u državi članici koja izdaje uhidbeni nalog.

C. Drugo prethodno pitanje

61. Drugo prethodno pitanje odnosi se na to na koji način predana osoba mora moći ostvariti pravo na saslušanje u pogledu zahtjeva za dodatni pristanak ako to pravo mora moći ostvariti u državi članici izvršenja.

62. U oba glavna predmeta sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da predane osobe nisu bile pozvane na saslušanje i nisu bile prisutne tijekom razmatranja zahtjevâ za dodatni pristanak te da ih nije zastupao nijedan odvjetnik. U predmetu C-428/21 PPU taj sud također pojašnjava da je zahtjevu za pristanak na proširenje kaznenih djela pravosudno tijelo države članice koja je izdala uhidbeni nalog (Mađarske) priložilo zapisnik sa saslušanja predane osobe koja je izjavila da ne želi odustati od prava na pozivanje na pravilo specijalnosti.

63. Najprije podsjećam na to da je primjena prava Unije na konkretne slučajeve primarno zadaća nacionalnih sudova, a Sud može po potrebi dati naznake u pogledu usklađenosti dostupnih pravnih instrumenata s pravom Unije [24].

64. S obzirom na navedeno, u skladu s onim što sam istaknuo u odgovoru na prvo prethodno pitanje [25], s obzirom na to da ne postoji posebno pravilo, smatram da pravila ostvarivanja prava predane osobe na saslušanje u pogledu zahtjeva za dodatni pristanak treba urediti sporazumom između predmetnih pravosudnih tijela države članice izvršenja i države članice koja izdaje uhidbeni nalog, uz poštovanje načela postupovne autonomije, uzimajući u obzir činjenicu da je pravosudno tijelo izvršenja nadležno za donošenje odluke o dodatnom pristanku i da svaki dogovor između predmetnih pravosudnih tijela mora poštovati temeljna prava predane osobe i osobito pravo na djelotvornu sudsku zaštitu.

65. Što se posebno tiče konkretnih pravila za ostvarivanje prava predane osobe na saslušanje u pogledu zahtjeva za dodatni pristanak, kao prvo, smatram da se nadležna nacionalna tijela mogu, ako se to dopušta nacionalnim propisom, osloniti na druge instrumente koji čine pravni okvir koji se odnosi na pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima u Uniji. Taj bi okvir tim tijelima mogao pružiti referentnu točku te bi se time izbjeglo da raznolikost primjenjivih pravnih pravila ili neprikladno i dugotrajno udvostručavanje jamstava predane osobe u dvama državama članicama podnošenjem zahtjeva za dodatni pristanak može ugroziti učinkovitost mehanizma EUN-a [26].

[24] Vidjeti točku 52. ovog mišljenja.

[25] Vidjeti točke 53. do 55. ovog mišljenja.

[26] U tom pogledu podsjećam na to da se, u smislu članka 27. stavka 4. i članka 28. stavka 3. točke (c) Okvirne odluke 2002/584, odluka o zahtjevu za dodatni pristanak donosi najkasnije 30 dana od dana primitka tog zahtjeva.

66. Među tim instrumentima najprije ističem privremeni premještaj predane osobe koji je osobito predviđen člancima 22. i 23. Direktive 2014/41 u svrhu provedbe europskog istražnog naloga u kaznenim stvarima [27] iako je riječ o mjeri koja je osobito zahtjevna za predmetna tijela. Prema mojem mišljenju, isto vrijedi za eventualno premještanje pravosudnog tijela izvršenja u državu članicu koja je izdala uhidbeni nalog radi saslušanja predane osobe.

67. Nadalje, upućujem na mehanizme audiovizualnog prijenosa te konkretno na videokonferenciju. Upotreba tih instrumenata osobito se predviđa člankom 24. Direktive 2014/41 koji pravosudnom tijelu omogućuje izdavanje europskog istražnog naloga kako bi saslušao osumnjičenika ili okrivljenika koji se nalazi na području druge države članice. Budući da ne želim zadirati u ovlasti nacionalnih tijela, čini mi se da je taj instrument osobito prikladan kako bi se predanoj osobi koja se nalazi u državi članici koja izdaje uhidbeni nalog omogućilo da ostvari svoje pravo da je pravosudno tijelo izvršenja sasluša prije nego što odluči o zahtjevu za dodatni pristanak a da pritom nije potrebno provesti njezin transfer u državu članicu izvršenja [28].

68. Naposljetku, smatram da se pravu Unije, u situaciji kao što je ona u ovom slučaju, ne protivi ni to da se pravo predane osobe na saslušanje može ostvariti pravnim sredstvom u pisanom obliku. Taj se postupak predviđa, među ostalim, u članku 8. Direktive (EU) 2016/343 [29], u kojem se u stavku 1. utvrđuje da države članice osiguravaju da osumnjičenici i optuženici imaju pravo sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku koji se vodi protiv njih, a u stavku 6. navodi se da taj članak ne dovodi u pitanje nacionalna pravila kojima se predviđa da se postupak ili neke njegove faze provode u pisanom obliku, pod uvjetom da je to u skladu s pravom na pošteno suđenje.

69. Prema mojem mišljenju, takav bi postupak dotičnoj osobi mogao omogućiti da se izjasni, a tijelu izvršenja da odluči o zahtjevu za dodatni pristanak a da se pritom ne dovede u pitanje mogućnost da to tijelo zatraži dodatne informacije od nadležnog pravosudnog tijela države članice koja izdaje uhidbeni nalog na temelju članka 15. stavka 2. Okvirne odluke 2002/584.

70. Osim toga, čini mi se da je takvo tumačenje Okvirne odluke 2002/584 u skladu sa sudskom praksom Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: ESLJP) koja se odnosi na članak 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950. (u daljnjem tekstu: EKLJP), kojem odgovara članak 47. drugi stavak Povelje [30].

71. Naime, prema ESLJP-ovu mišljenju, postupak izručenja iz kojeg u biti proizlazi sustav EUN-a ne dovodi do osporavanja tužiteljevih prava i obveza građanske prirode ni osnovanosti optužnice za kazneno djelo u smislu članka 6. stavka 1. EKLJP-a [31]. U svakom slučaju, ESLJP je istaknuo da se člankom 6. stavkom 1. EKLJP-a ne nalaže apsolutna obveza održavanja rasprave i ne zahtijeva

[27] Smatram da, neovisno o primjenjivosti te direktive u ovom slučaju, koju u svojim očitovanjima osporavaju nizozemska tijela i Komisija, ništa ne sprečava nacionalna tijela da posude taj instrument u svojim postupcima provedbe mehanizma EUN-a.

[28] Napominjem da se digitalizacija pravosuđa, uključujući tehnologije za komunikaciju na daljinu, kao što je videokonferencija, nalazi među ciljevima koje Unija nastoji postići kako bi se povećala otpornost pravosudnih sustava i njihova sposobnost za rad na mreži te da Komisija digitalni kanal namjerava učiniti standardnom opcijom u prekograničnoj pravosudnoj suradnji između država članica Unije (vidjeti osobito Komunikaciju Komisije COM(2020) 710 Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija od 2. prosinca 2020., Digitalizacija pravosuđa u Europskoj uniji – Paket mogućih instrumenata). Osim toga, u Akcijskom plan za europsko e-pravosuđe 2019.–2023. (SL 2019., C 96, str. 9.) među prioritetima navodi se upotreba videokonferencije u prekograničnim postupcima.

[29] Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku (SL 2016., L 65, str. 1.).

[30] Vidjeti Objašnjenja koja se odnose na Povelju o temeljnim pravima (SL 2007., C 303, str. 17.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 7., str. 120.).

[31] Vidjeti osobito u tom smislu ESLJP, 4. rujna 2014., Trabelsi protiv Njemačke (CE:ECHR:2014:0904JUD000014010, t. 160. i navedena sudska praksa).

nužno njezino održavanje u svim postupcima [32]. U tom pogledu, iako je točno da se pravom Unije u skladu s člankom 52. stavkom 3. Povelje može odobriti veća zaštita od one koja proizlazi iz navedenog članka 6. stavka 1., Sud je uzeo u obzir tu sudsku praksu ESLJP-a, pri čemu je pojasnio da se ni člankom 47. drugim stavkom Povelje, kao ni ijednom njezinom drugom odredbom, ne nalaže takva obveza [33].

72. Kao drugo, neovisno o praktičnim pravilima za ostvarivanje prava predane osobe na saslušanje, dodajem da je nužno uspostaviti zaštitne mjere kako bi se u svim okolnostima zajamčilo stvarno ostvarivanje prava predane osobe na saslušanje. Prema mojem mišljenju, te se zaštitne mjere uglavnom odnose na pravo na pristup odvjetniku, kao i na pristup tumačenju ili prijevodu temeljnih postupovnih akata [34], kada je ostvarivanje tih prava nužno.

73. Konkretno, u postupcima na temelju EUN-a pravo na pristup odvjetniku osobito se predviđa člankom 10. Direktive 2013/48/EU [35]. Ta odredba najprije uključuje pravo na djelotvoran pristup odvjetniku, zatim pravo na sastanak i komunikaciju s njim te, konačno, pravo na prisutnost tog odvjetnika i njegovo sudjelovanje na saslušanju dotične osobe.

74. Usto, prema mojem mišljenju, ako predana osoba ostvari pravo na saslušanje pred nadležnim tijelima države članice koja izdaje uhidbeni nalog u odsustvu pravosudnog tijela izvršenja, važno je da se izjave te osobe službeno zabilježe u zapisnik koji treba poslati pravosudnom tijelu izvršenja i iz kojeg proizlazi da je navedena osoba izričito pozvana da se izjasni o zahtjevu za dodatni pristanak [36].

75. U tim okolnostima, predlažem Sudu da na drugo prethodno pitanje odgovori da članak 27. stavak 4. i članak 28. stavak 3. Okvirne odluke 2002/584, u vezi s člankom 47. Povelje, treba tumačiti na način da, ako predana osoba pravo na saslušanje u pogledu zahtjeva za pristanak na proširenje kaznenih djela ili na naknadnu predaju ostvaruje u državi članici izvršenja, to se pravo može ostvariti u skladu s pravilima koja su međusobno dogovorila nadležna tijela države članice koja izdaje uhidbeni nalog i države članice izvršenja na temelju primjenjivih nacionalnih propisa, pod uvjetom da je osigurano stvarno ostvarivanje tog prava.

VI. Zaključak

76. S obzirom na prethodna razmatranja, predlažem Sudu da na prethodna pitanja koja je uputiorechtbank Amsterdam (Sud u Amsterdamu, Nizozemska) odgovori na sljedeći način:

1. Okvirna odluka Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica, kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009., konkretno članak 27. stavak 3. točku (g) i članak 27. stavak 4. te članak 28. stavak 3. te okvirne odluke, u vezi s člankom 47. Povelje Europske unije

[32] To je osobito slučaj u predmetima u kojima se ne postavlja pitanje vjerodostojnosti ili koji ne dovode do rasprava o činjenicama koje zahtijevaju saslušanje i u pogledu kojih sudovi mogu donijeti pravednu i razumnu odluku na temelju zaključaka koje su iznijele stranke i drugih dokaza (ESLJP, 23. studenoga 2006., Jussila protiv Finske (CE:ECHR:2006:1123JUD007305301, t. 41.).

[33] Vidjeti presudu od 4. lipnja 2015., Andechser Molkerei Scheitz/Komisija (C-682/13 P, neobjavljena, EU:C:2015:356, t. 44.).

[34] U ovom slučaju, konkretno, nove optužbe na kojima se temelji zahtjev za proširenje kaznenih djela ili zahtjev za naknadnu predaju.

[35] Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o pravu na pristup odvjetniku u kaznenom postupku i u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga [EUN-a] te o pravu na obavješćivanje treće strane u slučaju oduzimanja slobode i na komunikaciju s trećim osobama i konzularnim tijelima (SL 2013., L 294, str. 1.) Tom se direktivom, kao što se to navodi u njezinu članku 1., utvrđuju minimalna pravila vezana uz prava osoba na koje se odnosi postupak na temelju EUN-a kako bi imale pravo na pristup odvjetniku.

[36] U tom pogledu smatram da se pravu Unije ne protivi to da je taj zapisnik isti kao onaj koji se odnosi na postupak u pogledu eventualnog odustajanja od pravila specijalnosti ili prihvaćanja naknadne predaje, pod uvjetom da se oba aspekta jasno razlikuju.

o temeljnim pravima, treba tumačiti na način da osoba predana slijedom izvršenja prvog europskog uhidbenog naloga mora moći ostvariti pravo na saslušanje u pogledu zahtjeva za pristanak pravosudnog tijela izvršenja na proširenje kaznenih djela ili na naknadnu predaju u odnosu na pravosudno tijelo izvršenja nadležno za razmatranje tog zahtjeva, neovisno o tome je li predana osoba saslušana u državi članici koja je prethodno izvršila predaju ili u državi članici koja je izdala uhidbeni nalog.

2. Članak 27. stavak 4. i članak 28. stavak 3. Okvirne odluke 2002/584, kako je izmijenjena Okvirnom odlukom 2009/584, u vezi s člancima 47. i 48. Povelje o temeljnim pravima treba tumačiti na način da, ako predana osoba pravo na saslušanje u pogledu zahtjeva za pristanak na proširenje kaznenih djela ili na naknadnu predaju ostvaruje u državi članici izvršenja, to se pravo može ostvariti u skladu s pravilima koja su međusobno dogovorila nadležna tijela države članice koja izdaje uhidbeni nalog i države članice izvršenja na temelju primjenjivih nacionalnih propisa, pod uvjetom da je osigurano stvarno ostvarivanje tog prava.